

NIEUWSBRIEF

INZAKE SANCTIES TEGEN RUSLAND, KRIM EN OOST-OEKRAÏNE

Sancties kennen geen winnaars en zijn gericht tegen landen, organisaties en personen.

Deze nieuwsbrief, die in het Nederlands en Russisch verschijnt, is opgesteld door advocaat en beëdigd vertaler Russisch mw. mr. drs. H.M.A. over de Linden. In de nieuwsbrief wordt ingegaan op de juridische kant van de beperkende maatregelen - sancties, de wettelijke basis, de reikwijdte, de boetes, de uitzonderingen, een beknopte analyse en de do's and don'ts.

Inleiding

Het is geen nieuws dat naar aanleiding van de gebeurtenissen op de Krim en in Oost-Oekraïne, de EU zich genoodzaakt heeft gezien sancties op te leggen. Sancties hebben begrijpelijkerwijze een afschrikwekkend karakter. Echter voor alle betrokkenen is het goed om de exacte reikwijdte van die sancties te kennen, temeer daar de duur ervan in principe een jaar is vanaf ingangsdatum, welke is gelegen op de dag na afkondiging (noot 1).

Tevens rijzen er telkens vragen over wat nu wel en niet mag, wat nu wel en niet kan. Ook in het kader van de Ruslandtafel, die met grote regelmaat bijeenkomsten organiseert, gerelateerd aan zakendoen in Rusland, is het van belang dat de reikwijdte van de sancties op elk moment kenbaar zijn.

Het gaat om een pakket van vier soorten sancties. Het is geen boycot van Rusland en het is niet de bedoeling dat de gemiddelde Russische (en Nederlandse) ondernemer slachtoffer wordt van eventuele onzekerheid rondom de sancties.

Wettelijke basis

Art. 215 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie "TFEU", opent voor de Europese Unie (hierna: EU) de mogelijkheid om zogeheten "Beperkende maatregelen" te treffen, welke vervolgens door de nationale overheden van de EU dienen te worden geïmplementeerd.

In Nederland is de Sanctiewet (1977), meer specifiek art 2 lid 2 en art. 3, van toepassing op overtreding van de gesanctioneerde handelingen. Op dit moment kan op internet nog niet worden teruggevonden welke uitvoerende instanties met handhaving van de EU regelgeving zal worden opgedragen.

Voor de EU is een belangrijk punt voor de afkondiging van de sancties dat "het opgaan van de Krim in de Russische Federatie" (noot 2) op onwettige wijze heeft plaatsgevonden. Onder het kopje "analyse", meer hierover.

accijnslabels

De reikwijdte

De sancties zijn gericht tegen een aantal natuurlijke en rechtspersonen rond Poetin, bedrijven op de Krim, financiële instellingen, de olie-, en wapenindustrie.

Een veelgehoorde eerste reactie op de sancties in de pers is dat wanneer een bepaalde transactie door de EU wordt gesanctioneerd, het altijd nog via een derdenland, zoals China, Zwitserland of Noorwegen de EU kan binnenkomen.

Echter, in de regelgeving omtrent de sancties wordt telkens expliciet vermeld dat: "direct" dan wel "indirect" leveren wordt gesanctioneerd. Voor veel producten geldt daarbij dat bij in-, of uitvoer een certificaat van herkomst is vereist. Wanneer op indirecte wijze een certificaat van herkomst wordt overgelegd, dan wordt alsnog de regeling overtreden.

Een ander veelgehoord argument is, dat het product dan in onderdelen kan worden geleverd, niet als eindproduct. Echter ook daarin voorziet de regelgeving, door te vermelden dat ook onderdelen van het eindproduct binnen de reikwijdte van de sanctieregeling vallen.

In de Russische pers wordt opgemerkt dat bedrijven die niet op de sanctielijst staan nu als alternatief kunnen worden gebruikt om zaken mee te doen. Nieuwe kansen om met het bedrijfsleven zaken te doen. Uiteraard zal dit alternatief toch veel EU bedrijven afschrikken, ten eerste vanwege het feit dat wie of wat vandaag niet op de sanctielijst staat, er morgen wel op kan staan, waarover onder "analyse" meer, ten tweede vanwege het feit dat veel westerse bedrijven van mening zijn dat zakendoen zonder Russische overheid lastig is. De Russische pers geeft aan dat er in de consumerbusiness, de Telecom sector en IT volop kansen biedt voor investeerders.

Mogelijke boetes

Wanneer de sanctiewet erop wordt nageslagen, wordt duidelijk dat de boetes op overtreding van de Beperkende maatregelen kunnen oplopen tot 4 miljoen euro *per overtreding*. In afwijking van hiervan kan het bedrag op ten hoogste twee keer het bedrag van het voordeel dat de overtreder door de overtreding heeft verkregen worden gesteld indien diens voordeel groter is dan 2 miljoen euro.

Uitzonderingen

Elke sanctieregeling die door de EU wordt afgekondigd kent uitzonderingsbepalingen, waarvan een belangrijke: dat lopende contracten worden ontzien, ook wat betreft onderhoud en revisie, doch dat het contract wel dient te worden opgezegd. Wanneer bedragen naar de bevroren rekeningen worden overgemaakt, dan worden deze bijgeboekte bedragen ook direct bevroren.

Voor de natuurlijke personen die door de sanctie "bevrozing van tegoeden" worden getroffen, geldt dat wanneer bedragen nodig zijn voor basisbehoeften dat dan een uitzondering kan worden gemaakt. Hetzelfde geldt wanneer moet worden voldaan aan verplichtingen voortvloeiende uit een rechterlijke beslissing.

Analyse

Nu de sanctieregeling *niet* is bedoeld om alle handel met Rusland onmogelijk te maken, maar de maatregelen zich richten tegen factoren die bijdragen aan destabilisatie van de situatie in Oost-Oekraïne en het in stand houden van de ontstane situatie op de Krim, is het uiteraard van belang dat er zo snel mogelijk stabiliteit komt.

Zoals gezegd geldt voor lopende contracten een overgangsregeling. De contracten dienen dan direct nadat duidelijk wordt dat het om een onder een sanctieregeling vallend contract is, bij de uitvoerende instantie van de Nederlandse overheid te worden geregistreerd.

Wat betreft financiering van investeringen. Slechts een deel van de kapitaalmarkt is gesanctioneerd: de beperking geldt voor handel in overdraagbare effecten en geldmarktinstrumenten met een looptijd van meer dan 90 dagen wanneer deze zijn uitgegeven door banken die voor tenminste 50 % Russisch staatsbezit zijn of voor tenminste datzelfde percentage door de staat worden gecontroleerd. Hetzelfde geldt voor het lijstje van vijf met name in de sanctielijst genoemde banken (noot 3).

Voor alle beperkende maatregelen geldt dat activiteiten die tot doel hebben **deel te nemen aan het omzeilen** van een verbod ook verboden zijn of het als plaatsvervanger optreden. Dit geldt ook van het direct of indirect ter beschikking stellen van middelen of bronnen aan de op de sanctielijst vermelde (rechts) personen en instanties of daaraan gelieerde (rechts) personen en instanties.

Ook verboden is per 30 juli 2014 het verlenen van **tussenhandeldiensten** die op welke wijze dan ook te maken hebben met investeringen op de Krim op het gebied van infrastructuur in de sectoren vervoer, telecommunicatie, energie en de exploitatie van natuurlijke rijkdommen (zoals olie, gas of minerale rijkdommen). Onder het verbod valt ook: het verlenen van adviesdiensten (ook mondeling), het toekennen van financiële leningen of kredieten en het oprichten van joint-ventures die tot doel hebben met voornoemde exploitatie.

Importverbod

Wetenswaardigheden

Het valt op dat de bedrijven op de Krim die onder de sancties vallen, niet alleen strategisch van belang zijn maar veelal ook de parels van de Krim vormen, zoals de (mousserende en desert-,) wijn producenten "**Novy Svet**", **Massadra** en **Magarach**. Opmerkelijk is dat op hun website niets staat vermeld over de recente gebeurtenissen. Opmerkelijk ook dat de websites bij de adresgegevens vermelden: Krim, Oekraïne, en dat bij sommigen het openingsscherm in het Oekraïne is en het lijkt alsof het business als usual is. Deze bedrijven vallen onder de sanctieregeling omdat zij door Rusland zijn genationaliseerd en derhalve, aldus de EU sanctieregeling: feitelijk zijn geconfisceerd.

De gevolgen van de nationalisatie zijn inderdaad verstrekkend: bloeiende staatsbedrijven die een belangrijk deel van de Oekraïense economie vormen, zijn door de overgang van de Krim in Russische handen, Russisch geworden. Dit feit biedt al voldoende stof voor een geheel aparte analyse. Want, als de Krim al zou worden erkend als Russisch grondgebied, ligt dan niet privatisering in plaats van nationalisering meer voor de hand, naar analogie van wat zich na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie met veel staatsbezit heeft afgespeeld?

Op de **Russische websites** van de bedrijven die onder de sancties vallen staat meestal onder het kopje: *nieuws*: "Als gevolg van de door de EU opgelegde sancties".

Zo vermeldt de website van **VTB (bank)** dat zij de sancties van de EU als negatief beschouwt aangezien het de toegang tot de kapitaalmarkt beperkt en de sancties niet te rijmen vallen met de democratische Europese waarden en het vrije handelsverkeer.

De Russische prijsvechter, dochter van Aeroflot, **Dobrolet** heeft per 4 augustus 2014 al haar vluchten gestaakt, zo vermeldt ook de website. De eerste vraag die dan opkomt is: waarom meteen alle vluchten, ook die niet naar Simferopol (de Krim)? De Russische pers zegt daarover dat de reden de annulering van het leasecontract van de Airbus is.

"Adelaarsnest" op de Krim

Do's en don'ts

Tot eind juli 2014 was de regelgeving wat betreft import/export beperkingen vrij beperkt: een importbeperking voor producten afkomstig van de Krim (noot 4), alsmede financiering of verzekering van dergelijke goederen. Export naar de Krim daarentegen vormde geen probleem. Per 30 juli 2014 geldt een exportverbod voor goederen naar het schiereiland gerelateerd aan infrastructuur, transport, telecomunicatie, energie en de exploitatie van natuurlijke rijkdommen. Tevens geldt een uitvoerverbod voor essentiële uitrusting en technologie, verbonden aan deze sectoren.

Een belangrijk punt is verder om de EU sancties te onderscheiden van de US sancties. Het lijkt een open deur. Echter de schikking die recentelijk plaatsvond tussen BNP Parisbas en de Amerikaanse overheid (voor maar liefst bijna 9 miljard USD), laat zien dat wat in de EU niet is gesanctioneerd maar in de VS wel, alsnog onder de reikwijdte van de US sancties kan vallen omdat in dit geval de transactie door BNP Parisbas vanuit een filiaal in de VS werd uitgevoerd in USD. Dit fenomeen wordt wel aangeduid als de extraterritoriale zweep van de Amerikaanse wetgever. De Franse regering heeft besloten het er niet bij te laten zitten en wetwijzigingen te bepleiten die dergelijke excessen dienen te voorkomen.

Vragen?

De schrijver van deze nieuwsbrief staat klaar om op uw vragen antwoord te geven en om de dialoog gaande te houden. E-mail: hoeverd Linden@rechta.com. Tel. + 31 (0) 6 - 21280276.

Voetnoten

1. Met een tussentijdse evaluatie na drie maanden.
2. Nu het de bedoeling van deze nieuwsbrief is om de informatie 'niet gekleurd' te brengen en het voor veel Russen en ook juristen geen uitgemaakte zaak is dat de Krim illegaal is geannexeerd, wordt om die reden een neutrale term gebruikt voor hetgeen zich in maart 2014 op de Krim heeft afgespeeld.
3. Het betreft de Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Vnesheconombank (VEB) en de Rosselkhozbank. Het pakket maatregelen ziet tevens op het sanctioneren van hun beursgangen.
4. Goederen import vanaf Krim of Sebastopol, met certificaat herkomst Krim. Uitgezonderd: goederen waar de Oekraïense autoriteiten een certificaat voor hebben afgegeven. 'Afkomstig van de Krim' betekent: geheel verkregen op de Krim of de laatste substantiële transformatie ondergaan op de Krim.

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend. Alle rechten voorbehouden.
Copyright: Rechta Advocatuur. 5 augustus 2014.